

Säkerhetsprövning av offentliga ombud

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens proposition 2003/04:77 Säkerhetsprövning av offentliga ombud.

I propositionen föreslås en ändring i säkerhetsskyddslagen (1996:627) i syfte att möjliggöra registerkontroll vid säkerhetsprövning av offentliga ombud i ärenden om hemlig teleavlyssning och hemlig kameraövervakning.

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag med en mindre språklig justering. Utskottet föreslår vidare att riksdagen godkänner ett förtydligande uttalande om tillämpligheten av bestämmelserna om registerkontroll avseende offentliga ombud.

Ändringen i säkerhetsskyddslagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2004.

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Säkerhetsprövning av offentliga ombud

Riksdagen

- a) godkänner vad utskottet anført om tillämpligheten av bestämmelserna om registerkontroll avseende offentliga ombud,
- b) antar regeringens förslag till lag om ändring i säkerhetsskyddslagen (1996:627) med den ändringen att bestämmelsen får den lydelse som utskottet föreslår i bilaga 3.

Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2003/04:77.

Stockholm den 20 april 2004

På justitieutskottets vägnar

Johan Pehrson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Johan Pehrson (fp), Susanne Eberstein (s), Rolf Olsson (v), Margareta Sandgren (s), Beatrice Ask (m), Lennart Nilsson (s), Helena Zakariasén (s), Elisebeht Markström (s), Jeppe Johnsson (m), Johan Linander (c), Göran Norlander (s), Cecilia Magnusson (m), Joe Frans (s), Leif Björnlod (mp), Kerstin Andersson (s), Karin Granbom (fp) och Peter Althin (kd).

Utskottets överväganden

Riksdagen behandlade hösten 2003 propositionen Hemliga tvångsmedel – offentliga ombud och en mer ändamålsenlig reglering (prop. 2002/03:74, bet. 2003/04:JuU2, rskr. 2003/04:14). Riksdagen antog därvid – efter justitieutskottets tillstyrkande – regeringens förslag i propositionen, innefattande bl.a. införande av ett system med offentliga ombud i ärenden om tillstånd till hemlig teleavlyssning och hemlig kameraövervakning. De offentliga ombuden skall ha till uppgift att bevaka enskildas integritetsintressen. Ett offentligt ombud skall ha tillgång till allt material i ärendet som ligger till grund för domstolens prövning. Systemet med offentliga ombud träder i kraft fullt ut den 1 oktober 2004. Bestämmelserna om regeringens möjlighet att förordna personer som kan tjänstgöra som offentliga ombud trädde i kraft den 1 april 2004.

Säkerhetspolisen framförde under beredningen av den ovan nämnda propositionen till Justitiedepartementet att det finns skäl att utföra säkerhetsprövning med registerkontroll enligt säkerhetsskyddslagen (1996:627) av offentliga ombud, eftersom de kommer att delta i verksamhet som har betydelse för rikets säkerhet och skyddet mot terrorism. Med anledning av Säkerhetspolisens synpunkter utarbetades inom Justitiedepartementet en promemoria med förslag till ändringar i säkerhetsskyddslagen. Promemorian har remissbehandlats. En sammanställning av remissvaren finns tillgänglig i Justitiedepartementet (dnr Ju2003/7919/Å).

Lagrådet har yttrat sig över regeringens förslag. Regeringen har följt den av Lagrådet lämnade synpunkten.

I propositionen föreslås en ändring i 13 § andra stycket säkerhetsskyddslagen (1996:627) i syfte att möjliggöra registerkontroll vid säkerhetsprövning av offentliga ombud. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2004.

Regeringens lagförslag återfinns i *bilaga 2*.

Utskottet delar regeringens bedömning att det bör bli möjligt att genomföra säkerhetsprövning med registerkontroll avseende vissa av de personer som skall kunna förordnas som offentliga ombud i ärenden om hemlig teleavlyssning och hemlig kameraövervakning. Det gäller de personer som skall kunna anlitas som offentliga ombud i ärenden där frågor om skyddet av rikets säkerhet och skyddet mot terrorism aktualiseras. Dessa ärenden initieras i regel av säkerhetspolisen.

Utskottet vill för egen del göra följande förtydligande beträffande tillämpligheten av bestämmelserna om registerkontroll avseende offentliga ombud.

Enligt 11 § säkerhetsskyddslagen skall säkerhetsprövning göras innan en person genom anställning eller på något annat sätt deltar i en verksamhet som har betydelse för rikets säkerhet eller anlitas för sysslor som är viktiga för skyddet mot terrorism. Enligt 13 § skall registerkontroll göras vid säkerhetsprövning avseende – i här aktuellt hänseende – uppdrag, om deltagandet i

verksamheten har placerats i säkerhetsklass. För vissa typer av uppdrag, bl.a. som offentlig försvarare och ombud inför domstol, skall någon registerkontroll dock inte göras.

Avsikten med den föreslagna ändringen i 13 § säkerhetsskyddslagen är att offentliga ombud i sådana ärenden om hemlig teleavlyssning och hemlig kameraövervakning där frågor om rikets säkerhet eller skyddet mot terrorism aktualiseras inte skall undantas från registerkontroll (jfr prop. s. 11). Sådan kontroll skall således *alltid* göras beträffande denna kategori av offentliga ombud.

Det kan i sammanhanget noteras att säkerhetsskyddslagens bestämmelser om säkerhetsprövning och registerkontroll inte skall tillämpas beträffande sådana offentliga ombud som *inte* avses bli anlitade i ärenden i vilka frågor om skyddet av rikets säkerhet och skyddet mot terrorism aktualiseras.

Riksdagen bör beredas tillfälle att godkänna vad utskottet nu anfört om tillämpligheten av bestämmelserna om registerkontroll avseende offentliga ombud.

Utskottet föreslår vidare att en språklig justering görs av andra stycket andra meningen i den av regeringen föreslagna lydelsen av 13 § säkerhetsskyddslagen, se *bilaga 3*. Den av utskottet föreslagna lydelsen knyter närmare an till den gällande lydelsen av 13 § säkerhetsskyddslagen, såvitt avser undantaget från registerkontroll för riksdags- och fullmäktigeledamöter m.fl. (se prop. 1995/96:129 s. 79). Någon ändring är inte avsedd i denna del.

Med nu nämnda språkliga justering tillstyrker utskottet bifall till propositionen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2003/04:77 Säkerhetsprövning av offentliga ombud:

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i säkerhetsskyddslagen (1996:627).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i säkerhetsskyddslagen (1996:627)

Härigenom föreskrivs att 13 § säkerhetsskyddslagen (1996:627) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §

Registerkontroll skall göras vid säkerhetsprövning som gäller anställning, uppdrag, tjänstgöring enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt, utbildning, besök eller något annat deltagande i verksamhet, om anställningen eller deltagandet i verksamheten har placerats i säkerhetsklass.

Registerkontroll skall inte göras när det gäller uppdrag som offentlig försvarare, ombud inför domstol *eller* ledamot i riksdagen eller i fullmäktige eller när det gäller liknande uppdrag.

Registerkontroll skall inte göras när det gäller uppdrag som offentlig försvarare *eller annat* ombud inför domstol *än offentligt ombud enligt 27 kap. 27 § rättegångsbalken.* Registerkontroll skall inte heller göras när det gäller ledamot i riksdagen eller i fullmäktige eller liknande uppdrag.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2004.

BILAGA 3

Utskottets lagförslag

Utskottets förslag till ändring i regeringens förslag till lag om ändring i säkerhetsskyddslagen (1996:627)

*Regeringens förslag**Utskottets förslag*

13 §

Registerkontroll skall göras vid säkerhetsprövning som gäller anställning, uppdrag, tjänstgöring enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarspikt, utbildning, besök eller något annat deltagande i verksamhet, om anställningen eller deltagandet i verksamheten har placerats i säkerhetsklass.

Registerkontroll skall inte göras när det gäller uppdrag som offentlig försvarare eller annat ombud inför domstol än offentligt ombud enligt 27 kap. 27 § rättegångsbalken. Registerkontroll skall inte heller göras när det gäller ledamot i riksdagen eller i fullmäktige eller liknande uppdrag.

Registerkontroll skall inte göras när det gäller uppdrag som offentlig försvarare eller annat ombud inför domstol än offentligt ombud enligt 27 kap. 27 § rättegångsbalken. Registerkontroll skall inte heller göras när det gäller *uppdrag som* ledamot i riksdagen eller i fullmäktige eller liknande uppdrag.